herpy

GEKONY

Northern velvet gecko

Oedura castelnaui

Oedura castelnaui to spłaszczony, nocny gatunek wspinający się, pochodzący z widnych lasów i sawann północnego Queenslandu, zwłaszcza z Półwyspu Jork. W ciągu dnia pozostaje w ukryciu i wychodzi, gdy zapada zmrok. Hodowla i rozmnażanie opierają się w dużej mierze na doświadczeniach z innymi gatunkami z tego rodzaju.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Phyllodactylus castelnaui; Oedura mayeri*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**15-20 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**20-24 °C**
Wilgotność	**40-70%**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**60-75 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Oedura castelnaui należy do rodzaju *Oedura*, który obejmuje średnie i duże, spłaszczone gekony o wyraźnym wzorze. Większość gatunków z tego rodzaju prowadzi skryty tryb życia na drzewach lub skałach. Chętnie kryją się pod luźną korą lub w szczelinach i wychodzą dopiero po zmroku.

Gatunek został opisany w 1889 roku przez Francuza Alexandre'a Thominota jako *Phyllodactylus castelnaui* i nazwany na cześć przyrodnika François Louisa de la Porte, hrabiego de Castelnau. Przez pewien czas uważano go za synonim *Oedura tryoni*, ale dziś ma status odrębnego gatunku. W 2018 roku okazało się, że *Oedura fracticolor*, opisana przez De Visa w 1884 roku z Normanton nad Zatoką Karpentaria, to ten sam gatunek. Starsza nazwa została formalnie unieważniona, dzięki czemu zachowano nazwę *O. castelnaui*. Gdy w 2012 roku rodzaj został zawężony, a kilka gatunków przeniesiono do innych rodzajów, ten gatunek pozostał w *Oedura*.

Gatunek osiąga około 15-20 cm długości całkowitej i może żyć 10-15 lat. Obie wartości są szacunkami opartymi na danych dla rodzaju, a masa ciała nie jest znana.

Nastaw się na zwierzę, które przez większość czasu się ukrywa i wychodzi dopiero nocą. To zwierzę do obserwowania, a nie do brania na ręce.

Występowanie i środowisko

Oedura castelnaui występuje wyłącznie w Australii, w północnym Queenslandzie. Główny obszar występowania to Półwysep Jork, ale zalicza się do niego również przyległą Wyżynę Einasleigh i region Wet Tropics, a dawny okaz typowy *Oedura fracticolor* pochodzi z Normanton nad Zatoką Karpentaria. Jako miejsce typowe *O. castelnaui* podano jedynie Australię.

Odnotowano także pojedyncze stwierdzenia dalej na południe w Queenslandzie oraz w Nowej Południowej Walii. Wynikają one prawdopodobnie z pomylenia z blisko spokrewnionymi gatunkami *Oedura*, dlatego mapę należy interpretować ostrożnie.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Oedura castelnaui żyje w widnych lasach, na sawannach i na terenach trawiastych z kępami traw. Jest gatunkiem nadrzewnym i nocnym, ale często spotyka się ją także na ziemi, wśród opadłych gałęzi i liści.

Na Półwyspie Jork panuje klimat tropikalny z wyraźnie wilgotnym latem i suchą zimą. Właśnie z tego klimatu należy wychodzić przy urządzaniu terrarium. Podobnie jak inne gatunki *Oedura*, w ciągu dnia prawdopodobnie kryje się pod luźną korą i w szczelinach, a nocą poluje na owady.

Hodowla

TERRARIUM

Pojedynczy dorosły osobnik *Oedura castelnaui* potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Para potrzebuje nieco więcej miejsca, np. 60 × 45 × 60 cm.

Urządź je korą korkową, płaskimi rurami korkowymi i ukośnymi gałęziami, tak aby zwierzę mogło wcisnąć się pod coś, co lekko przylega do grzbietu i brzucha. Odpowiada to naturalnemu zachowaniu gatunków z tego rodzaju. Warto dodać korkową ścianę tylną ze szczelinami, w których gekon może się chować. Sztuczne rośliny lub odporne rośliny żywe zapewnią dodatkowe kryjówki.

Jako podłoże można zastosować mieszankę ziemi bez nawozu i piasku, przykrytą suchymi liśćmi i kawałkami kory, ponieważ gatunek porusza się także po ziemi. Terrarium powinno być suche z jednej strony i mieć dobrą wentylację. Pokrywy i drzwi muszą szczelnie się zamykać, bo płaskie gekony, takie jak ten, szybko znajdą każdą szczelinę.

TEMPERATURA

Utrzymuj w dzień temperaturę 24-28 °C, a niewielki obszar niech osiąga 30-32 °C, np. pod nisko zawieszoną lampą lub przy macie grzewczej na bocznej ściance. W nocy temperatura może spaść do 20-24 °C. Gatunek jest tropikalny i nie jest przyzwyczajony do chłodu, więc unikaj długich okresów poniżej 20 °C. Nie wiadomo, by specjalne zimowanie było u tego gatunku konieczne.

Wszystkie źródła ciepła podłącz do termostatu i mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno w ciepłej, jak i w chłodnej części. Jeśli zwierzę stale przebywa w najcieplejszej części, w terrarium jest za zimno. Jeśli cały czas siedzi w chłodnej, jest za ciepło.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Utrzymuj wilgotność powietrza na poziomie około 40-60 %, z krótkotrwałym wzrostem do około 70 % po wieczornym zraszaniu. W ciągu dnia pozwól terrarium przeschnąć.

Zawsze stawiaj w terrarium płytką miskę ze świeżą wodą i wymieniaj ją codziennie. Zraszaj kilka razy w tygodniu, aby zwierzę mogło też pić krople z roślin i kory. Stale mokre podłoże sprzyja pleśni i problemom ze skórą. Wilgotna kryjówka w chłodnej części ułatwia linienie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Oedura castelnaui jest gatunkiem nocnym i UVB nie jest konieczne. Słabe oświetlenie UVB jest jednak rozsądnym wyborem, o ile zapewniony jest też cień. Użyj świetlówki UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1), zamontowanej nad jedną stroną terrarium, tak aby indeks UV przy najwyższych gałęziach wynosił najwyżej około 1. Wapń z witaminą D3 w pokarmie jest natomiast niezbędny, niezależnie od tego, czy stosujesz UVB.

Oświetlenie powinno być włączone 12 godzin dziennie latem i 10 godzin zimą, najlepiej sterowane programatorem czasowym. Nie stosuj kolorowego oświetlenia nocnego. W nocy musi być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Oedura castelnaui żywi się owadami.

Podawaj żywe owady karmowe odpowiedniej wielkości: świerszcze, karaczany dubia, szarańczę, a od czasu do czasu mącznika lub larwy barciaka. Owady powinny być mniejsze niż odległość między oczami zwierzęcia. Dorosłe osobniki dostają 3-4 owady dwa-trzy razy w tygodniu, a młode małe owady co drugi dzień.

Oprószaj owady wapniem. Wapń z witaminą D3 stosuj co drugie-trzecie karmienie, a wszechstronny preparat witaminowy mniej więcej raz w tygodniu. Karm wieczorem, gdy zwierzę jest aktywne, i usuwaj niezjedzone żywe świerszcze, aby nie podgryzały gekona.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Podobnie jak inne gatunki *Oedura*, *Oedura castelnaui* jest prawdopodobnie spokojna, ale skryta i szybka, a przy próbie złapania szybko się wyrywa.

Nie bierz jej do ręki częściej, niż to konieczne. Jeśli już musisz, usiądź nisko, użyj obu rąk i pozwól jej przechodzić z dłoni do dłoni. Nigdy nie chwytaj za ogon, bo może zostać odrzucony i nie odrośnie w tej samej formie. Nowe zwierzęta potrzebują kilku tygodni spokoju na aklimatyzację.

Zasadniczo trzymaj zwierzęta pojedynczo. Samców nie wolno trzymać razem. Można spróbować z parą, jeśli terrarium jest duże i ma wiele kryjówek, ale obserwuj, czy nie dochodzi do pogryzień i utraty ogonów, i rozdziel zwierzęta, jeśli pojawią się konflikty.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i wielkość przy osiągnięciu dojrzałości płciowej nie są znane dla *Oedura castelnaui*. Samce można prawdopodobnie, tak jak u gatunków pokrewnych, rozpoznać po zgrubieniach hemipenisów u nasady ogona i po porach przedkloakalnych.

Do rozrodu przeznaczaj tylko samice w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji. Małe i drobne samice tracą przez składanie jaj zbyt dużo wapnia.

GODY I KOPULACJA

Nie wiadomo, w jakiej porze roku *Oedura castelnaui* odbywa gody ani czy okres spoczynku ma jakiekolwiek znaczenie.

Wpuść samca do samicy i po kopulacji ponownie go odłów. Samiec może gryźć samicę w kark, więc na początku obserwuj zwierzęta.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Zniesienie *Oedura castelnaui* składa się z dwóch jaj o pergaminowej skorupce. Liczba zniesień w roku i odstępy między nimi nie są znane.

Zaproponuj samicy pojemnik do składania jaj z wilgotną ziemią lub torfowcem, np. małe plastikowe pudełko z otworem w pokrywie. W przeciwnym razie samica zakopie jaja pod kryjówką. Przez cały sezon zapewniaj jej dużo wapnia i owadów oraz kontroluj masę ciała, aby za bardzo nie schudła.

INKUBACJA

Z jaj *Oedura castelnaui* młode wykluwają się po 60-75 dniach. Nie wiadomo, czy temperatura decyduje o płci.

Ostrożnie przenieś jaja do małego pojemnika z wilgotnym wermikulitem lub perlitem, nie obracając ich. Zagłęb je do połowy w podłożu i zaznacz ołówkiem górną stronę. Utrzymuj temperaturę 26-29 °C. Przy dolnej granicy inkubacja trwa najdłużej. Raz w tygodniu przewietrz pojemnik. Jaja, które się zapadają i pleśnieją, są niezapłodnione lub obumarłe.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode *Oedura castelnaui* są małe i skryte i można je trzymać pojedynczo w małych plastikowych pojemnikach z wilgotnym ręcznikiem papierowym, kryjówką i miską z wodą.

Po pierwszym linieniu podawaj im co drugi dzień bardzo małe świerszcze lub nimfy dubii, oprószone wapniem z witaminą D3. Regularnie je waż, trzymaj osobno od dorosłych i przenieś do większego terrarium, gdy osiągną mniej więcej połowę docelowej wielkości. Tempo wzrostu nie jest znane.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy u *Oedura castelnaui* i innych nocnych, owadożernych gekonów to:

- Niedobór wapnia i witaminy D3, prowadzący do rozmiękania kości, wykrzywionych kończyn i drżenia. Oprószaj owady i podawaj samicom rozpłodowym dodatkową suplementację.
- Zbyt niskie lub zbyt wysokie temperatury. Mierz temperaturę w obu częściach terrarium.
- Stale mokre podłoże, prowadzące do pleśni i problemów ze skórą, oraz zbyt suche powietrze, powodujące problemy z linieniem. Resztki wylinki na palcach i końcu ogona należy ostrożnie zmiękczyć letnią wodą i usunąć.
- Utrata ogona po braniu na ręce lub walkach. Nie jest to groźne, ale ogon nie odrośnie w tej samej formie.
- Robaki jelitowe i inne pasożyty. Jeśli zwierzę chudnie, zleć badanie kału.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełny ogon i dobry chwyt. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.